

	ŠVICA
URADNO IME	Švicarska konfederacija
POVRŠINA	41 228 km ²
ŠTEVILO PREBIVALCEV	7 262 000
GOSTOTA PREBIVALSTVA	176 preb./km ²
GLAVNO MESTO	Bern
NEODVISNOST	1291
ČAS	ZEČ +1
UREDITEV	Parlamentarna zvezna država, konfederacija z dvodomnim parlamentom
URADNI JEZIK	Nemški, francoski, italijanski in retoromanski.
MESTNO PREBIVALSTVO	61%
PRIČAKOVANA ŽIVLJENJSKA DOBA	Ženske: 81,8 let Moški 74,8 let
PISMENNOST	100%
RABA TAL	Njive 9,9%; Travniki, pašniki 39%; Gozd 25,5%; Ostalo 25,6%
RUDNO BOGASTVO	Kamena sol
RAST BDP	1,4%
LETNA INFLACIJA	1%
NEZAPOSLENOST	2,8%
DENARNA ENOTA	Švicarski frank (CHF)

Švica

Površje:

Ozemlje Švice sestavljajo tri večje površinske enote:

- Na SZ je hribovita Jura s kraškim značajem površja
- Na J Alpsko visokogorje, ki predstavlja 60% vsega površja
- Na SV in v osrednjem delu pa je ravninski ter gričevnati predel, imenovan tudi Mittelland

Več kot 2/3 celotne površine države leži nad 800m nadmorske višine, kjer živi le 11% prebivalstva. Večina prebivalstva pa živi v ravninskih in gričevnatih predelih.

Prebivalstvo:

Posebnost Švice je njena jezikovna in narodnostna sestava. Po podatkih iz leta 1991 naj bi tam živelo 65% nemško govorečega prebivalstva, 18% francosko govorečega, 10% italijansko govorečega in 1% retoromansko govorečega prebivalstva (kanton Graubünden ima retoromanščino za uradni jezik). V zadnjih letih se večja delež Italijanov, zmanjšuje pa delež Nemcev in retoromansko govorečega prebivalstva

Prometne povezave in gospodarstvo:

Gospodarski razvoj Švice je tesno povezan z njenim položajem ob pomembnih prehodih prek Alp. Švica je zelo odvisna od uvoza surovin in izvoza izdelkov, kar je vplivalo na izgradnjo gostega prometnega omrežja na Švicarski planoti in po dolinah. Tako ima Švica eno najgostejših in najbolj elektrificiranih železniških omrežij v Evropi.

PROMET:

Med alpskimi prehodi so najpomembnejši:

- železniški in cestni **šentgothardski predor**, skozi katerega gre največ prometa med Nemčijo in Italijo
- 20 km dolgi **simplonski predor**, zveza s Francijo po dolini Wallis in ob Ženevskem jezeru
- prelaz Veliki Sv. Bernard**
- avstrijski preval **Arlberg** kot najkrajša pot med Podonavjem in atlantsko Evropo.
- Basel**, ki se razvija v pristanišče ob Renu, pomembno za železniško, cestno in vodno povezavo z evropskim zahodom

Pomen pa pridobiva tudi podolžna prometna os, ki od Ženevskega jezera povezuje med seboj vsa večja švicarska mesta proti severu in SV.

GOSPODARSTVO:

Za Švico so značilni manjši industrijski obrati, ki so se že zgodaj razvili na Švicarski planoti in v večjih alpskih dolinah. Švica ima zelo malo surovin, zato so se sprva razvijale s kmetijstvom povezane obrti in industrija, predvsem pa številni tekstilni obrati in od konca 16. stoletja izdelovanje ur.

Čeprav so (medijsko) najbolj znani švicarski izdelki siri, ure in čokolada, pa ti predstavljajo le majhen del švicarske proizvodnje. Prednjačijo **strojna, elektrotehnična** in **kemična** industrija. Velik del visokokvalitetnih izdelkov gre v izvoz.

□ Švica izvozi okoli 95% izdelanih ur: te imajo med izvoznimi izdelki častno mesto. Industrija ur je razporejena predvsem v **kantonih Jura in Ženeva** ter se lahko uspešno postavlja po robu konkurenci vzhodnoazijskih izdelovalcev, saj je uvedla izredno gospodarne postopke in se odločila za oblikovanje novih modelov, kakršen je **Swatch**, ki povezuje naj sodobnejšo obliko in visoko kakovost.

□ Najpomembnejše izvozno industrijsko blago pa so stroji in aparati. Izdelujejo jih v srednje velikih podjetjih, ki se lahko posvečajo zelo specializiranim napravam, od finomehaničnih instrumentov prek zapletenih orodnih strojev do oklepnih vozil. Pomembna je tudi tekstilna industrija, ki se je razvila predvsem v vzhodni Švici in izdeluje umetna vlakna, pletenine, vezenine in kakovostne tkanine.

□ V številnih sirarnah pridelajo, pogosto še ročno, okoli 130 00 ton švicarskega sira na leto. Švicarsko kmetijstvo je podlaga obsežni živilski industriji, ki je pomembna industrijska panoga. V njej že od leta 1875 izdelujejo slovito mlečno čokolado in nekaj znanih švicarskih iznajdb – od juh v vrečki, ki jih je začel izdelovati Julius Maggi (1846 – 1912), do izdelkov podjetja Nescafé. Pomen te industrijske panoge se kaže nazadnje tudi s tem, da je živilski mogotec Nestle AG največje industrijsko podjetje v Švici. Tehno mesto imajo tudi farmacevtske tovarne, ki so osredotočene predvsem na območju Basla.

□ Švicarske velike in zasebne banke, ki imajo sedeže predvsem v Zürichu in Ženevi, niso zanimive za tuje vlagatelje samo zaradi politične ter gospodarske trdnosti in nevtralnosti države: za bolj ali manj častivredne lastnike kapitala so privlačne zaradi bančne tajnosti, uvedene leta 1934. Značilno je, da so vloge iz držav tretjega sveta dvakrat tako visoke kot njihovi dolgovi pri švicarskih bankah. Švicarske banke in zavarovalnice zaposlujejo slabo desetino vseh, ki delajo v storitvenih dejavnostih.

Kmetijstvo:

V zadnjih desetletjih je švicarsko kmetijstvo doživljalo pomembne spremembe. Delež prebivalstva, zaposlenega v kmetijstvu, se je iz 19% v letu 1941 zmanjšal na današnjih 5%. Število kmetij se je zmanjšalo za 50%, povprečna velikost kmetije pa se je povečala na 11.4ha obdelovalne zemlje. Ob omenjenih spremembah se je obseg kmetijske pridelave zelo povečal in do leta 1989 podvojil. Stopnja samooskrbe se v zadnjih letih giblje okoli 65%, ob tem pa jim je uspelo, da z domačo pridelavo v celoti pokrivajo potrošnjo osnovnih kmetijskih pridelkov, kot so **mleko in mlečni izdelki, goveje in svinjsko meso, krušna žita, krompir**.

Temeljni cilj švicarske agrarne politike je zapisan v 31. členu ustave – »ohranjanje trdnega in zmogljivega kmetijstva ter pospeševanje kmetijske pridelave za zagotovitev preskrbe države s hrano.«

Švica je med prvimi evropskimi državami začela ohranjati in spodbujati razvoj hribovskih območij. V teh območjih je kmetijstvo tista panoga, ki zaposluje največji delež stalnega prebivalstva. 35% vse obdelovalne zemlje je nad 800 m nadmorske višine, z visokogorskimi pašniki skupaj pa kar 76%.

Ker želi Švica ohraniti območja nad 800m poseljena in sočasno čim bolj izenačiti ekonomski položaj hribovskih kmetij z ravninskimi, je bilo uvedenih veliko spodbujevalnih ukrepov:

- ⇒ Neposredna plačila za finančno izravnavo zaradi težjih pridelovalnih pogojev
- ⇒ Plačila za podpiranje socialnega razvoja
- ⇒ Ukrepi za izboljšanje tal: leta 1990 je država za izboljšavo kmetijskih tal (melioracija) namenila okoli 140 mio švicarskih frankov nepovratnih sredstev. Okrog 81% tega denarja je bilo za projekte v hribovskih območjih in predalpskem gričevju
- ⇒ Investicijski krediti in pomoč kmetijam
- ⇒ Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer – gradnja infrastrukture, obnova in gradnja objektov; izkušnje so pokazale, da je zadovoljiva infrastruktura nujen predpogoj za ohranjanje hribovskega kmetijstva. Problem opuščanja pridelave na kmetijskih zemljiščih in odseljevanje prebivalstva se pojavljata predvsem tam, kjer so slabe prometne povezave in nezadovoljiva infrastruktura.
- ⇒ Drugi socialni ukrepi v korist hribovskega prebivalstva

Turizem:

Turizem je pomembna dejavnost švicarskega gospodarstva, saj je Švica šesta v Evropi pa dohodku iz turizma in ena prvih po njegovem deležu v narodnem prihodku. tako Švica turistom ponuja:

- Letoviški in zdraviliški kraji v alpskem svetu in ob jezerih na Švicarski planoti
- Zimska smučarska središča
- Počitniška bivališča

PROBLEMI ZARADI TURIZMA:

- Opuščanje kmetijske površine → EROZIJA
- Pozidava najboljših zemljišč v dolini
- Naraščanje cen zemljišč → kupijo jih lahko le tujci, saj postanejo predraga za domače prebivalstvo